

สรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะซึ่งครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งผู้วิจัยจะเสนอเป็นลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา บัตตานี และนราธิวาส ปีการศึกษา 2533-2534 ในประเด็นต่างๆดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารโครงการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา บัตตานี และนราธิวาส ในทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ
2. เพื่อจัดลำดับปัญหาการบริหารโครงการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา บัตตานี และนราธิวาส ในทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ ในทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ

4. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ ในทัศนะของผู้บริหารโครงการ ตามตัวแปรจังหวัด ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ทางการบริหาร
5. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ ในทัศนะของผู้รับผิดชอบโครงการโดยภาพรวม และแยกตามตัวแปร จังหวัด ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ
6. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ ในทัศนะของผู้สนับสนุนโครงการโดยภาพรวม และแยกตามตัวแปร จังหวัด ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำหน้าที่นิเทศการศึกษา
7. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาในการบริหารโครงการด้านต่างๆ ในทัศนะของผู้บริหารโครงการผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ

สมมติฐานการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา บัตตานีและนราธิวาส โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆในทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ แตกต่างกัน
2. ปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆในทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 2.1 มีความแตกต่างกันในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส
- 2.2 มีความแตกต่างกันเมื่อประสบการณ์การทำงานต่างกัน
- 2.3 มีความแตกต่างกันเมื่อขนาดของโรงเรียนต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขออนุญาตและแนะนำตัวผู้วิจัย และขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานีถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วขออนุญาตและแนะนำตัวผู้วิจัยขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัดไปถึงหัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอและกิ่งอำเภอและโรงเรียนตามลำดับ
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือแจกและเก็บแบบสอบถามของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอหรือกิ่งอำเภอจากศึกษานิเทศก์อำเภอด้วยตนเอง แล้วนำผลการรับแบบสอบถามคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอด้วยตนเองอีกครั้ง
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วมาให้คะแนนคำตอบ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติหาค่าดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จะทำการวิเคราะห์ไปตามจัดมุ่งหมายของการวิจัย

และลักษณะของข้อมูลที่แตกต่างกัน

1. เพื่อต้องการทราบสภาพของกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารโครงการในโรงเรียนจากข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์สัมบูรณ์
3. เพื่อจัดลำดับปัญหาของการบริหารโครงการของโรงเรียนในแต่ละจังหวัดตามสภาพของกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยการจัดอันดับ
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆตามสภาพของกลุ่มตัวอย่างจากข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบองค์ประกอบเดียว แล้วตามด้วยการเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการของเชฟเฟ
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นในปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆตามทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการตามตัวแปรจังหวัด ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพในการทำงานในหน้าที่ จากข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 โดย ถ้าตัวแปรมี 2 ระดับใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มไม่ขึ้นต่อกัน ถ้าตัวแปรมี 3 ระดับใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย และเปรียบเทียบพหุคูณวิธีเชฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารโครงการในโรงเรียน

ประถมศึกษาในจังหวัดยะลา บัตตานี และนราธิวาสตามทัศนะของผู้บริหาร

โครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการปรากฏผลดังนี้

1. ปัญหาการบริหารโครงการด้านการเตรียมโครงการ ด้านการปฏิบัติตามโครงการ และด้านการประเมินผลโครงการตามทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และสนับสนุนโครงการโดยภาพรวมแล้วพบว่า ทั้งสามสถานภาพมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการทั้งสามด้านอยู่ในระดับ ปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ปรากฏว่าในด้านการเตรียมโครงการ

ผู้บริหารโครงการ มีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด

การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และการสรรหาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานต่างๆของ

โครงการ ประเด็นอื่นๆอยู่ในระดับปานกลาง ผู้รับผิดชอบโครงการมีทัศนะต่อ

ระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านการเตรียมโครงการอยู่ในระดับปานกลาง

มีเพียงประเด็นเดียวที่อยู่ในระดับน้อยคือ เกี่ยวกับการให้ความรู้แก่ครู อาจารย์

ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ส่วนผู้สนับสนุนโครงการมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหาร

โครงการอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

2. ลำดับปัญหาการบริหารโครงการโดยเรียงลำดับตามทัศนะของ ผู้บริหาร

โครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการในสามจังหวัดทั้งสามด้าน

โดยส่วนรวมพบว่า ผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ

มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารโครงการโดยเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการเตรียมโครงการด้านการปฏิบัติตามโครงการ
ด้านการประเมินผลโครงการ เมื่อแยกพิจารณารายสถานภาพและรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการเตรียมโครงการ ผู้บริหารโครงการมีความเห็นว่า การสรรหา
บุคลากรผู้รับผิดชอบงานต่างๆของโครงการเข้ารับคิชอบงานตามโครงการ
มีปัญหามากที่สุด และน้อยที่สุดคือ การประชาสัมพันธ์โครงการกับชุมชน

ผู้รับผิดชอบโครงการมีความเห็นว่า การจัดหางบประมาณ เพื่อการ
ดำเนินงานตามโครงการมีปัญหามากที่สุด และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ การชี้แจงหลักการ
วิธีการดำเนินงานโครงการให้ครูอาจารย์ทราบล่วงหน้า

ส่วนผู้สนับสนุนโครงการ มีความคิดเห็นว่า การสรรหาบุคลากรผู้รับผิดชอบ
งานต่างๆของโครงการเข้ารับคิชอบงานตามโครงการมีปัญหามากที่สุดและมีปัญหา
น้อยที่สุดคือ การออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานตามโครงการ

2.2 ด้านการปฏิบัติตามโครงการ ผู้บริหารโครงการมีความคิดเห็นว่า
การสนับสนุนต่อโครงการจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีปัญหามากที่สุด
และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็นว่า การเริ่มต้นดำเนินการ
ตามปฏิทินปฏิบัติงานมีปัญหามากที่สุดและมีปัญหาน้อยที่สุดคือการสนับสนุนต่อโครงการ
จากหน่วยงานหรือสถาบันอื่นๆ

ส่วนผู้สนับสนุนโครงการ มีความคิดเห็นว่า การบริการด้านอาคาร
สถานที่ให้กับโครงการมีปัญหามากที่สุด และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ การรายงานผล
การปฏิบัติงานตามโครงการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

2.3 ด้านการประเมินผลโครงการ ผู้บริหารโครงการมีความคิดเห็นว่าการกำหนดขั้นตอนของการประเมินผลกิจกรรมต่างๆของโครงการมีปัญหามากที่สุด และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ การรายงานผลการประเมินโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการมีความคิดเห็นว่าการกำหนดขั้นตอนของการประเมินผลกิจกรรมต่างๆของโครงการมีปัญหามากที่สุด และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ การรายงานผลการประเมินผลโครงการ

ส่วนผู้สนับสนุนโครงการ มีความเห็นว่าการบริหาร ช่วงเวลาที่ใช้ในการประเมินผลโครงการมีปัญหามากที่สุด และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ การกำหนดขั้นตอนของการประเมินผลกิจกรรมต่างๆของโครงการ และพบอีกว่าความคิดเห็นในการจัดลำดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการที่แตกต่างกันทั้งประสบการณ์หน้าที่การบริหารโครงการและประสบการณ์การทบทวนที่ในโรงเรียนที่ขนาดแตกต่างกันก็จัดลำดับไว้เหมือนกันทุกสถานภาพ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ ตามทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการพบว่า

3.1 ด้านการเตรียมโครงการผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยที่ผู้บริหารโครงการมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการสูงกว่าผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.2 ด้านการปฏิบัติตามโครงการผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยที่ผู้บริหารโครงการมีทักษะต่อปัญหาการบริหารโครงการสูงกว่าผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.3 ด้านการประเมินผลโครงการผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆตามทักษะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการในจังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาสว่า

4.1 ผู้บริหารโครงการในจังหวัดปัตตานียะลา และนราธิวาสมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกันโดยผู้บริหารโครงการในจังหวัดปัตตานีมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการสูงกว่าผู้บริหารโครงการในจังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส

4.2 ผู้รับผิดชอบโครงการในจังหวัดปัตตานียะลา และนราธิวาสมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน

4.3 ผู้สนับสนุนโครงการในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส มีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านการเตรียมโครงการและด้านการปฏิบัติตามโครงการแตกต่างกัน โดยผู้สนับสนุนโครงการในจังหวัดปัตตานีมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการสูงกว่าผู้สนับสนุนโครงการในจังหวัดนราธิวาส

5. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ

ตามทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ ที่มีประสบการณ์ด้านหน้าที่น้อยกว่า 3 ปี และ 3 ปีขึ้นไปพบว่า

5.1 ผู้บริหารโครงการที่มีประสบการณ์ด้านหน้าที่ต่างกัน

มีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโครงการที่มีประสบการณ์ด้านหน้าที่ 3 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการสูงกว่าผู้บริหารโครงการที่มีประสบการณ์ด้านหน้าที่น้อยกว่า 3 ปี ในด้านการปฏิบัติตามโครงการ

5.2 ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการที่มีประสบการณ์

ด้านหน้าที่ 3 ปีและ 3 ปีขึ้นไปมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน

6. ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ

ตามทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดชั้นเรียนต่างกันพบว่า

6.1 ผู้บริหารโครงการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด

ชั้นเรียนต่างกันมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการไม่แตกต่างกัน

6.2 ผู้รับผิดชอบโครงการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดชั้นเรียนต่างกัน

มีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกัน ในด้านการปฏิบัติตามโครงการ และด้านการประเมินผลโครงการ โดยที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดชั้นเรียนน้อยกว่า 12 ชั้นเรียนมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการสูงกว่า ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดชั้นเรียน 12 ชั้นเรียนขึ้นไป

6.3 ผู้สนับสนุนโครงการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด

ชั้นเรียนต่างกัน มีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกัน ในด้านการเตรียมโครงการ โดยที่ผู้สนับสนุนโครงการที่มีหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดชั้นเรียน 12 ชั้นเรียนขึ้นไปมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการสูงกว่าผู้สนับสนุนโครงการที่มีหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดชั้นเรียนน้อยกว่า 12 ชั้นเรียน

7. ผลการประมวลข้อเสนอแนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบ

โครงการและผู้สนับสนุนโครงการ เกี่ยวกับปัญหาการบริหารโครงการของโรงเรียนทั้งสามด้าน คือการเตรียมโครงการ การปฏิบัติตามโครงการ และการประเมินโครงการพบว่า

7.1 ด้านการเตรียมโครงการ ผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบ

โครงการและผู้สนับสนุนโครงการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดหางบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ การมีข้อมูลให้มาก และเชื่อมั่นได้สำหรับการจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียน การให้ผู้ร่วมโครงการได้มีความรู้ที่ดีในการเขียนโครงการ การให้ผู้ร่วมกิจกรรมโครงการได้มีส่วนร่วมในการเตรียมโครงการ และประชาสัมพันธ์โครงการให้ทราบทั่วกัน ทั้งในและนอกโรงเรียน

7.2 ด้านการปฏิบัติตามโครงการ ผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบ

โครงการ และผู้สนับสนุนโครงการในสามจังหวัดภาคใต้ เสนอแนะว่าควรรู้ให้ผู้บริหารควบคุมกำกับให้ได้ปฏิบัติตามปฏิทินที่กำหนดไว้ โครงการมีงบประมาณเบิกจ่ายได้ตามกำหนดจัดหาคู่มือการที่มีความชำนาญเฉพาะด้านและช่วยเหลือให้ครู อาจารย์ผู้สอนมีเวลาและขวัญกำลังใจสันทัดรับทำกิจกรรมในโครงการและต้องการให้หน่วยเหนือติดตามควบคุมกำกับโครงการ

7.3 ด้านการประเมินผลโครงการผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบ

โครงการและผู้สนับสนุนโครงการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เสนอว่า ควรมีเครื่องมือประเมินโครงการ ผู้ประเมินโครงการต้องมีความรู้เรื่องการประเมินโครงการ ควรประเมินผลโครงการให้ครบทุกขั้นตอน ควรสรุปผลการประเมินโครงการแล้วแจ้งให้ผู้ร่วมกิจกรรมโครงการทราบ และนำผลการประเมินโครงการมาพิจารณาปรับปรุงกิจกรรมโครงการ

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้จะนำเสนอประเด็นที่สำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ ต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆ พบว่า ทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกัน ในด้านการเตรียมโครงการ และด้านการปฏิบัติตามโครงการ ส่วนด้านการประเมินผลโครงการทั้งผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการมีทัศนะต่อปัญหาการบริหารโครงการ ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชเมลเซอร์ (1983 : 3567) ได้ทำการวิจัยเรื่องความจำเป็นของโรงเรียนพื้นที่ห่างไกลต่อการวางแผนระยะยาว ในรัฐไอโอวา สรุปไว้ว่า การบริหารโครงการมีระดับปัญหาแตกต่างกันในทุกระดับ และทุกขั้นตอนของการบริหารโครงการ ผลการวิจัยนี้อาจอธิบายได้ว่า

1.1 ในการใช้แผนงาน/โครงการในการบริหารโรงเรียนทำให้เกิดประสิทธิภาพ ตามจุดมุ่งหมายที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดนั้นในระดับ จังหวัดก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ยังมีประสิทธิภาพต่ำ และมีปัญหามากมายที่ต้องพัฒนา ดังผลการวิจัยของ อารีสิน เทพลักษณ์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวางแผนพัฒนา การประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 2 สรุปผลการวิจัยไว้ว่าในการดำเนินการ จัดทำแผนนโยบาย และแผนพัฒนาการประถมศึกษาระยะ 5 ปี ฝ่ายแผนและพัฒนาทำหน้าที่ คู่มือประสานงานและดำเนินการปฏิบัติจัดทำร่วมกับเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด และพบว่า ผู้บริหารโครงการยังไม่ได้ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร ความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารโครงการด้านต่างๆ ที่แตกต่างกันของผู้บริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการนั้น เป็นตัวบ่งบอกถึงความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมการปฏิบัติในการบริหารโครงการที่แตกต่างกัน ทั้งๆที่สภาพปัญหาของการบริหารโครงการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คล้ายคลึงกันและมีปัญหาค้างค้ำกันในการเร่งรัดคุณภาพการจัดการศึกษา อันได้แก่อัตราการเข้าชั้นสูงอัตราการขาดเรียนสูง ผลการประเมินคุณภาพ นักเรียนต่ำ อัตราการเสี่ยงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคลากร และอัตราการขาดแคลนบุคลากรสูง ถึงแม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จะได้กำหนดให้มีขั้นตอนการดำเนินงานในการบริหาร โครงการโดยการสั่งการผ่านสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียนตามลำดับแล้วก็ตาม แต่สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอยังไม่สามารถ กำหนดให้โรงเรียนมีรูปแบบการบริหารโครงการของโรงเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดได้ด้วยเงื่อนไข ภายประการ เช่น การขาดงบประมาณการขาดบุคลากร และการที่ไม่ได้ ดำเนินการให้ความรู้ ความเข้าใจจนกระบวนการบริหารโครงการอย่างชัดเจน แก่ผู้ร่วมโครงการในโรงเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งภาพรวมที่ปรากฏเช่นนี้ชี้ให้เห็น ภาพปัญหาการบริหารโครงการได้ว่า

1.2 การประสานงานในระดับโรงเรียนน่าจะเป็นปัญหาหนึ่งที่มีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2530 :410) ที่กล่าวถึงการนำโครงการที่เขียนมาปฏิบัติให้ได้ว่า "การนำโครงการที่เขียน มาปฏิบัติให้ได้อีกคือ การบริหารโครงการและการบริหารโครงการที่เหมาะสมนั้น จะต้องมีการเตรียมหน่วยงานบริหารโครงการเป็นลักษณะผสมผสาน (Matrix)

หรือไม่ก็เป็นคณะกรรมการ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดหน่วยงานปกติจะไม่สามารถ
ดึงทรัพยากรบุคคลจากแผนกหรือฝ่ายงานต่าง ๆ มาช่วยทำงานในโครงการได้เร็ว
ทันเวลา " ส่วนสาเหตุที่ผู้บริหารโครงการมีทักษะต่อปัญหาการบริหารโครงการ
ด้านการเตรียมโครงการ และด้านการปฏิบัติตามโครงการสูงกว่าผู้สนับสนุนโครงการ
อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโครงการเป็นผู้ปฏิบัติโครงการโดยตรง
คือเป็นผู้เตรียมโครงการ ผู้ปฏิบัติตามโครงการ และผู้ประเมินผลโครงการในโรงเรียน
แต่ผู้สนับสนุนโครงการเป็นเพียงผู้รับทราบแผนงาน/โครงการที่โรงเรียนแจ้งมาให้ทราบ
และทำหน้าที่นิเทศ ติดตามผลตามโครงการที่โรงเรียนเสนอมา จึงมองเห็นปัญหา
การดำเนินงานโครงการในโรงเรียนไม่ชัดเจนเหมือนผู้บริหารโครงการ

1.3 งานเรื่องการประเมินผลโครงการทั้งผู้บริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหาร
โครงการไม่แตกต่างกัน เพราะการรายงานผลการดำเนินการตามโครงการ
แต่ละปี สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดได้กำหนดคำให้มีการรายงานในรูปแบบ
เดียวกัน

2. ผลการศึกษาทักษะของผู้บริหารโครงการผู้รับผิดชอบโครงการ

และผู้สนับสนุนโครงการในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสพบว่า ผู้บริหาร
โครงการในจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหาร
โครงการด้านต่างๆแตกต่างกันทุกด้านโดยผู้บริหารโครงการในจังหวัดปัตตานี
มีทักษะต่อปัญหาการบริหารโครงการทุกด้านสูงกว่าผู้บริหารโครงการในจังหวัดยะลา
และนราธิวาส ส่วนด้านการปฏิบัติตามโครงการและการเตรียมโครงการพบว่า
ผู้สนับสนุนโครงการในจังหวัดปัตตานีมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการ

สูงกว่าจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สติชัย เกษมทะเล (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความเห็นของผู้บริหาร การศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและ การบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในภาคกลาง เรื่องอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดปัจจุบันพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกือบทุกเรื่อง ที่เป็นเช่นนี้น่าจะอธิบายได้ว่า

2.1 โรงเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่เป็น

โรงเรียนขนาดเล็กรูปแบบการบริหารโครงการไม่ได้มีไว้อย่างชัดเจน และไม่ได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลสรุปของสำนักงาน ศึกษาธิการ เขตการศึกษา 2 ยะลา (2531 : 45) ที่สรุปไว้ว่า งานวางแผนงาน ในเขตการศึกษา 2 งานวางแผนงานในโรงเรียนไม่ได้สังกัดฝ่ายใดชัดเจน และมีการทบทวนแผนปฏิบัติการประจำปี แต่ไม่ได้ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้

2.2 จังหวัดปัตตานีมีกิจกรรมการบริหารโครงการที่ต่อเนื่อง

และครบวงจรของกระบวนการบริหารโครงการหลายโครงการ เช่น โครงการ ทดลองการผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นโครงการที่ผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการมีโอกาสดำเนินกิจกรรมการบริหาร โครงการจากการปฏิบัติงานจริง ซึ่งทำให้บุคลากรของจังหวัดปัตตานีมีระดับการมองเห็นปัญหา อุปสรรคในการบริหารโครงการลึกและกว้างกว่าบุคลากรในจังหวัด ยะลาและนราธิวาส

2.3 จังหวัดปัตตานีมีแหล่งวิชาการระดับสูง คือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ สามารถเข้ามาได้รับความรู้ ความคิดทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นช่วงเวลานานอันส่งผลให้ความรู้ ความคิดและทักษะในการมองเห็นปัญหาการบริหารโครงการ แตกต่างไปจากผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการ ในจังหวัดยะลาและนราธิวาส

3. ผลการศึกษาทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการที่มีประสบการณ์ด้านหน้าที่น้อยกว่า 3 ปีและ 3 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ด้านหน้าที่น้อยกว่า 3 ปีและ 3 ปีขึ้นไปมีทักษะต่อระดับการบริหารโครงการด้านการปฏิบัติตามโครงการแตกต่างกัน ส่วนผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการที่มีประสบการณ์ด้านหน้าที่ต่างกัน มีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการด้านต่างๆไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจจะอธิบายได้ว่า

กรณีผู้บริหารโครงการได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความคิด การร่วมปฏิบัติงานการนิเทศติดตามผลในโรงเรียนพฤติกรรมกรรมการร่วมโครงการ การประสานงาน การควบคุมดูแล กำกับงานโครงการการแก้ปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกัน ทำให้ผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้สนับสนุนโครงการในสามจังหวัดมีระดับการควบคุม ดูแลงานอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมณฑา พงษ์มาลา (2527 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโครงการประถมศึกษา กรุงเทพมหานครมีลักษณะพฤติกรรมผู้นำ พฤติกรรมการแสดงออกในการควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านความต้องการในการควบคุมอยู่ในระดับต่ำ ลำช้า

และไม่สอดคล้องกับงาน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวัน เดชพิชัย (2527 : 68 - 79) ที่ได้ศึกษาโครงการแบบเปิดเสรีฯ ขึ้นพื้นฐาน ประเภทชั้นเรียน เขตการศึกษา 2 พบว่า เวลาที่ใช้ในการร่างโครงการกระชั้นชิด ทำให้ไม่มีเวลา ำได้ปรึกษาผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมงานไม่มีส่วนร่วม ทำให้ขาดการประสานงาน พฤติกรรมการบริหารโครงการ การร่วมกิจกรรมโครงการและการสนับสนุนการดำเนินโครงการ จึงแตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้กระบวนการบริหารโครงการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขาดประสิทธิภาพและบุคลากรผู้ร่วมกิจกรรมโครงการทุกระดับมองปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกัน

ส่วนผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการ เป็นผู้ปฏิบัติตามโครงการที่ถูกกำหนดไว้แล้วจึงมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการไม่แตกต่างกัน

4. ผลการศึกษาทัศนะของผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้สนับสนุนโครงการที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดชั้นเรียนที่แตกต่างกัน พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีขนาดชั้นเรียนต่างกันมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการ ด้านการปฏิบัติตามโครงการและด้านการประเมินผลโครงการ แตกต่างกัน โดยที่ผู้รับผิดชอบโครงการที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดชั้นเรียนน้อยกว่า 12 ชั้นเรียน มีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการ สูงกว่าผู้รับผิดชอบโครงการที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีชั้นเรียน 12 ชั้นเรียน ขึ้นไป ส่วนผู้สนับสนุนโครงการที่มีขนาดชั้นเรียนแตกต่างกันมีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการแตกต่างกันด้านการเตรียมโครงการ ซึ่งขัดแย้งกับ ผลการวิจัยของภาณุ บพุมรัตน์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยปัญหาการประเมิน

โครงการตามแผนงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโครงการที่มีขนาดต่างกันที่มีต่อปัญหาการประเมินโครงการตามแผนงานบริหารโรงเรียนโดยส่วนรวมและรายด้านพบว่า มีทัศนะไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้จะอธิบายได้ว่า ผู้บริหารโครงการในโรงเรียนที่มีขนาดของชั้นเรียนแตกต่างกัน ต่างก็มีรูปแบบการบริหารโครงการที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันในเรื่องของการบริหารโครงการด้านต่างๆ ตลอดจนการสั่งการจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษา-จังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกี่ยวกับเรื่องราว และกำหนดเวลาในการบริหารโครงการของแต่ละโรงเรียนนั้น สั่งการเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่มีแนวความคิดในปัญหาการบริหารโครงการ และการประเมินผลโครงการไปในทิศทางเดียวกัน แต่ทั้งสามจังหวัดยังมีโครงการพิเศษที่แตกต่างกันทำให้ประสบการณ์ในการปฏิบัติการตามโครงการ และการประเมินผลโครงการแตกต่างกัน โครงการดังกล่าวได้แก่ โครงการทดลองเร่งรัดคุณภาพนักเรียนโดยผลิตสื่อและใช้สื่อการสอนในจังหวัดปัตตานี โครงการการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ ในจังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส การได้ปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวนี้ทำให้ประสบการณ์ในการบริหารโครงการของผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการแตกต่างกัน จึงทำให้ทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการสองด้านนี้แตกต่างกัน

สำหรับผู้บริหารโครงการที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการในทุกๆ ด้านไม่แตกต่างกัน เพราะผู้บริหารโรงเรียนทุกขนาดได้รับการชี้แนะและสั่งการในรูปแบบเดียวกันทุกคน

รวมทั้งได้ผ่านการฝึกอบรมจากหลักสูตรเดียวกัน จึงมีทักษะต่อระดับปัญหาการบริหารโครงการไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงมีข้อเสนอแนะเป็นสองส่วนคือ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรดำเนินการพัฒนา

บุคลากร เพื่อให้ความรู้และความสำคัญของการเตรียมโครงการและจัดทำแผนพัฒนาการเรียนการสอนและแผนปฏิบัติการประจำปีให้สามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน ทำให้คุณภาพนักเรียนสูงขึ้นทุกปี

1.2 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรร่วมงานกับศึกษา-

นิเทศก์ทุกระดับในสังกัดระดมพลังสมองสรรหายุทธศาสตร์ในการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการนำและใช้รูปแบบการบริหารโครงการที่มีประสิทธิภาพมาบริหารโครงการให้เป็นแบบอย่างสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

1.3 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดควรรู้เกี่ยวกับ

ข้อเกี่ยวกับการบริหารโครงการโดยวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการ จัดทำเอกสารเผยแพร่เป็นคู่มือการบริหารโครงการสำหรับโรงเรียน และกำหนดแนวทางการใช้คู่มือในการบริหารโครงการในแต่ละปีการศึกษาให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน

1.4 ควรกำหนดให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่ม

โรงเรียนและโรงเรียนมีแผนการบริหารโครงการประกอบแผนปฏิบัติการประจำปีทุกปีการศึกษา พร้อมกันนั้นควรมีการแลกเปลี่ยนและประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนภายในกลุ่มโรงเรียนได้ทราบถึงโครงการและกิจกรรมขงกันและกัน

1.5 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรพัฒนาเครื่องมือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ก่อนดำเนินโครงการ และเครื่องมือสำหรับประเมินโครงการให้ได้มาตรฐานและจำนวนมากพอเพียงที่โรงเรียนจะยืมมาใช้เพื่อใช้ในการประเมินโครงการในแต่ละกิจกรรมโครงการที่ต้องการเครื่องมือประเมินโครงการ

1.6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรมีระบบสารสนเทศ

ไว้บริการสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนในการเตรียมแผน โครงการทั้งในระยะสั้น ระยะกลางและระยะยาว โดยมีสำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2 เป็นผู้ประสานงานและให้การสนับสนุนให้มีและใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโครงการ

1.7 การนิเทศ ติดตามผลในระดับโรงเรียนนอกจากการนิเทศ

ติดตามผลกระบวนการเรียนการสอนแล้ว ควรนิเทศติดตามผลพฤติกรรมการบริหารในกระบวนการบริหารของโรงเรียนด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บริหารโครงการ

ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้สนับสนุนโครงการต่อประสิทธิภาพของการบริหารโครงการ

2.2 ควรศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารโครงการให้เกิด
ประสิทธิภาพในสภาวะจำกัดของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประสิทธิภาพการบริหารโครงการ
กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนในช่วง 3 ปีการศึกษา

2.4 ควรศึกษาพฤติกรรมการบริหารโครงการในโรงเรียนที่
มีขนาดแตกต่างกัน